

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Markt 3

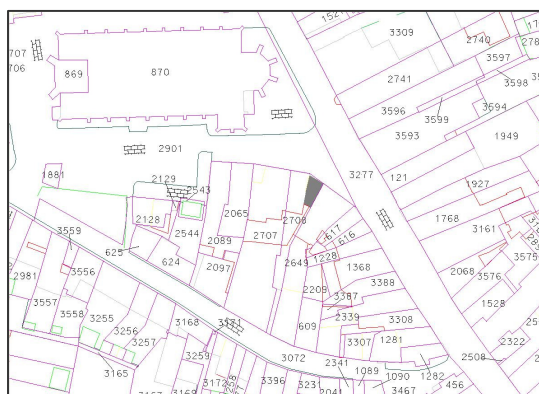
Monumentnummer : GM065

Straat : Markt
Huisnummer : 3
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 CJ

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 2708

Naam object : ---
Bouwjaar : 16^e eeuw, ca. 1870
Architect : nb
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 21-06-2013
Datum aanwijzing : 25-02-2014



Situering

Pand gelegen aan de Kerkstraat centraal in de historische binnenstad van Doesburg, op een locatie waar de straat geleidelijk verbreedt tot de Markt naast de St. Martinuskerk. Het pand staat met de voorgevel langs de straat aan het trottoir.

Opbouw

Tweelaags pand op wigvormige plattegrond onder een zadeldak. Het pand is onderkelderd, heeft een begane grond, een verdieping en een zolder onder een zadeldak. De winkelruimte op de begane grond is open verbonden met de panden Markt 1 en Markt 5-9.

Historie

De Markt maakt deel uit van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De aanpalende Kerkstraat functioneert vanouds als verbinding tussen de Koepoortstraat en Ooipoortstraat, feitelijk de hoofdas van de historische stad. Het deel van de Markt dat met een gebogen gevellijn overgaat in de Kerkstraat vormde de overgang van straat naar kerkhof.

Beknopte bouwgeschiedenis

Afgaande op de aanwezige kelder en de waargenomen kapconstructie kan Markt 3 in de eerste helft van de zeventiende eeuw of eerder zijn gebouwd. In of voor 1879 is de huidige gevel tot stand gekomen, er werd toen een keuken in het winkelpand gemaakt. De winkelpui werd in 1905 vervangen door het bestaande exemplaar waarbij op de verdieping een balkonnetje voor het middelste venster werd geplaatst met openslaande deuren.

In 1913 werd de etage bij de bovenwoning van Markt 5 getrokken en de indeling aangepast. Deze bovenwoning kreeg in 1937 een andere opgang. Ingrijpend was het samentrekken in 1977 van de begane grond met de winkelruimten van Markt 5-9, Markt 3 kreeg toen een nieuwe opgang naar de bovenwoning. Ondanks de vele wijzigingen op de begane grond bleef de indeling en afwerking van de bovenwoning goeddeels ongewijzigd.

Exterieur

De voorgevel is een met bakstenen gemetselde, drie vensterassen brede gevel met een rijk gedecoreerde winkelpui met de verdiepte entree in het midden. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een hoofdgestel en een dakschild met daarin opgenomen een dakkapel.

De winkelpui heeft een kleine portiek met de entree die wordt geflankeerd door grote winkelruiten boven gepleisterde borstweringen en twee smalle winkelruiten in de portiek. Op de hoeken van de portiek staan ranke, ronde houten zuiltjes met basementen en kapiteels. De winkelruiten zijn aan de bovenzijde getoogd uitgevoerd met gedecoreerde ventilatieopeningen in de boogzwikken. Aan de onderzijde zijn de ruiten ingelaten in een houten lijst, voorzien van horizontale ventilatiesleuven. De entree is voorzien van een winkel deur met een bossingpaneel in het onderste vak en een enkele ruit in het bovenste vak, aan de boven- en onderzijde licht getoogd. Links en rechts van de winkelruiten zijn pilasters op basementen opgenomen, die van verdiepte spiegels zijn voorzien en worden bekroond met rijk gesneden consoles met voluten. De pui wordt aan de bovenzijde afgesloten met een hoofdgestel die bij de pilasters is gekornist en bestaat uit een architraaf, fries en kroonlijst, welke tevens als cordonlijst fungeert voor de gevel op de verdieping en waarin de balkonplaat is opgenomen.

De vensters op de verdieping hebben licht getoogde bovendorpels en bevatten T-schuiframes met wisseldorpel en blank zogenaamd kathedraalglas in de bovenramen.

De vensters worden ontlast met strekse bogen. Het metselwerk is in kruisverband gemetseld en voorzien van dunne snijvoegen uit de bouw tijd.

Het in hout getimmerde hoofdgestel bestaat uit een architraaf, een vlak fries en een forse kroonlijst met daarin opgenomen de goot van het voorste dakvlak. Boven de goot staat een symmetrisch geplaatste, dakkapel. Deze heeft een flauw, met zink bekleed zadeldak en met zink beklede zijwangen. De dakkapel is voorzien van enkelruits

draairamen. De bovenzijde van de dakkapel wordt aan de voor- en zijkanten met geprofileerde daklijsten afgesloten, zodanig dat deze aan de voorzijde een fronton vormen. De dakkapel heeft aan de zijkanten bescheiden oren.

Het voorste dakvlak is belegd met grijs gesmoorde, oude Hollandse pannen, de zijdakvlakken zijn met roodbakkende oude Hollandse dakpannen belegd.

Het zichtbare deel van de achtergevel is geheel met portlandcement gepleisterd en voorzien van een deur naar het platte dak van de overbouwde, voormalige buitenruimte en van een klein toiletraam met erboven een zolderluik. De gevel heeft aan de bovenzijde geen goot.

Interieur

Kelder: het huis is geheel onderkelderd. De ruimte wordt bereikt door middel van een toegang in de winkelruimte en een moderne, houten steektrap. De kelder is geheel overwelfd met gepleisterde kruisgewelven met afgeschuinde gordelbogen in vergelijkbare vormen als de gewelven in de kelder van Markt 1. De drie vakken worden van elkaar gescheiden door gordelbogen, die een deel van de spatkrachten afdragen op de muren. Een doorgang door de dikke bouwmuur links met gesmede duimen voert naar de kelderruimte van Markt 1. Van binnen gezien links is een bakstenen, gemetselde steektrap aanwezig die naar de straat voert, maar vandaar niet meer toegankelijk is. De keldervloer is belegd met roodbakkende estrikken.

Begane grond: De winkelruimte is een open, volledig met modern plaatmateriaal afgewerkte winkelruimte, die op enkele plekken wordt gemarkeerd met omtimmerde stalen pijlers die de bovenbouw dragen. De ruimte staat aan de achterzijde en rechts in open verbinding met de begane grond van de panden Markt 1 en met Markt 5 tot en met 9. De constructie is nergens in het zicht. Tegen de deels behouden gebleven linker bouwmuur van het huis is de verkeersruimte voor de bovenwoning en de kelder gesitueerd.

Eerste verdieping: toegankelijk via een aparte buitendeur en een deur in de winkelruimte van Markt 3 is een moderne, hardhouten steektrap die naar de overloop op de eerste verdieping voert. De indeling bestaat uit een overloop aan de achterzijde met rechts een met een opgeklampte deur toegankelijke en met hout omtimmerde trap met kwart naar de zolder en onder de trap, tegen de achtergevel een toilet. Een paneel deur met architraaflijst tegenover de trap naar zolder geeft toegang tot een kamer aan de straatzijde. Dit vertrek is niet bezocht.

Zolder: is niet bezocht. Vanuit het trapgat waren evenwel vierkant gezaagde eiken daksporen zichtbaar, die de aanwezigheid van een sporenkap met mogelijk hergebruikte eiken daksporen doet vermoeden. Over eventueel aanwezige gebinten kan geen uitspraak worden gedaan.

Bouwdossiers

1879	maken keuken in winkelpand
25-07-1905	nieuwe winkelpui
11-07-1913	wijzigen indeling BG en verdieping Markt 3 en 5
10-08-1937	wijzigen opgang bovenwoning Markt 3 en maken doorbraken
17-01-1977	samentrekken winkelruimten Markt 3,5, en 7-9 en verwijderen van indelingen en bouwmuren
12-11-1979	trekken winkelruimte Markt 1 bij Markt 3-9 en aanpassen opgang bovenwoning
02-10-1984	aanpassen winkelpui

Literatuur

Niet bekend

Waardering

Het pand dateert in de kern uit de zeventiende eeuw en mogelijk uit de late middeleeuwen en is op onderdelen goed bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de gaafheid van de architectuur in combinatie met de ligging in de straatwand en enkele onderdelen van het historische casco van het huis, zoals de massa, de kapconstructie en de kelder.

Pand van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het huis is architectuurhistorisch van belang als gaaf bewaard gebleven voorbeeld van een woon-winkelpand in sober baksteenklassicisme, daterend uit het laatste kwart van de negentiende eeuw met een rijk gedecoreerde winkelpui uit 1905.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden in de directe omgeving.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een pand met oudere kern waarvan relevante delen bewaard zijn gebleven.